

III. Z ŻYCIA NAUKOWEGO

Sprawozdanie z IV Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Edukacyjny i społeczny świat dziecka” Poznań, 26-27 kwietnia 2018 roku

26 i 27 kwietnia 2018 roku na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa, zatytułowana „Edukacyjny i społeczny świat dziecka” (The Educational and Social World of Child). Konferencja została zorganizowana przez pracowników Zakładu Edukacji Elementarnej i Terapii Pedagogicznej Wydziału Studiów Edukacyjnych. Specjaliści z Polski i z zagranicy spotkali się, aby po raz czwarty pochylić się nad znaczeniem edukacji i dzieciństwa we współczesnym świecie. Spotkanie to było okazją do dyskusji nad wyzwaniami, jakie przed pedagogami, wychowawcami, rodzicami, a także dziećmi stawia zglobalizowane społeczeństwo. Jak zaznaczyli organizatorzy:

Główną osią narracji tegorocznej Konferencji uczyniono stworzenie płaszczyzny pogłębionej dyskusji nad różnymi obszarami aktywności i funkcjonowania dzieci w okresie wczesnego, średniego i późnego dzieciństwa w zglobalizowanym świecie. Temat Konferencji stanowi odzwierciedlenie dwóch zasadniczych dla optymalizacji rozwoju i zachowania dzieci światów: edukacyjnego i społecznego.

Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza prof. dra hab. Andrzeja Lesickiego oraz Pani Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza prof. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej, która dokonała również uroczystego jej otwarcia. Swojego patronatu Konferencji udzielili: Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak, Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak, Polski Komitet Światowej Organizacji Wychowania Przedszkolnego OMEP oraz Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Pani Dziekan podczas otwarcia wprowadziła Gości w temat Konferencji, podkreślając, jak ważnej problematyce poświęcone jest wydarzenie. Kolejną osobą wiatającą była Pani prof. UAM dr hab. Hanna Krauze-Sikorska Kierowniczka Zakła-

du Edukacji Elementarnej i Terapii Pedagogicznej. Zebrani mieli następnie okazję do wysłuchania występu zespołu wokalnego „Mystery”, działającego przy Zakładzie Edukacji Artystycznej Wydziału Studiów Edukacyjnych, pod kierownictwem mgr Marty Kędzi.

Już w pierwszym panelu uczestnicy wysłuchali wystąpień, które poruszały problemy współczesnej edukacji. Referaty wygłosili między innymi: dr hab. Jarosław Bąbka (Uniwersytet Zielonogórski) *Edukacja dzieci we współpracy w kontekście przemian paradygmatycznych oraz wyzwań współczesnego świata*, prof. dr hab. Małgorzata Cywińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Emocjonalne aspekty dziecięcego „świata” sytuacji trudnych*, prof. UAM dr hab. Renata Michalak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Znaczenie dzieciństwa dla przebiegu biografii edukacyjnej człowieka*, prof. dr hab. Renáta Bernátová (Prešovská univerzita v Prešove) *Prírodovedné vzdelávanie detí mladšieho školského veku s podporou moderných technológií*. Panel moderowała prof. dr hab. Kinga Kuszak.

Drugi panel, nad którym opiekę sprawowała prof. dr hab. Renata Michalak, dotyczył przede wszystkim roli literatury i sztuki w edukacji dziecka. Referaty wygłosili między innymi: dr hab. Agata Matysiak-Błaszczyk (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Jedynactwo w rodzinie – fakty i mity*, dr hab. Danuta Stanulewicz (Uniwersytet Gdański) *Kaszubska literatura dla dzieci – krótki przegląd*, dr hab. Lidia Suchanek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Wartości niewerbalnego zapisu. Konteksty rozwoju twórczości plastycznej dziecka*, dr hab. Natalia Walter (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Rola audiobooków w kształtowaniu zainteresowań i nawyków czytelnicych dzieci*.

Ostatni, trzeci panel, moderowany przez prof. Hannę Krauze-Sikorską, poświęcony był tematowi nietłumaczonego, ale niezwykle ważnym w kontekście edukacji i wychowania. Referaty wygłosili między innymi: prof. dr hab. Waldemar Segiet (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Współpraca rodziców z nauczycielami. Wzajemne stosunki i reprezentacje*, prof. UAM dr hab. Ewa Muszyńska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Rodzina i rówieśnicy – oddzielne światy?*, prof. dr hab. Andrzej Twardowski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Uwarunkowania skuteczności edukacji inkluzyjnej dzieci z niepełnosprawnościami*, dr hab. Eva Zamojska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Dekonstrukcja tabu w książkach dla dzieci i młodzieży*.

Pierwszy dzień obrad zakończyła żywa dyskusja oraz podsumowanie dotychczasowych wystąpień. Edukacja w ponowoczesnym społeczeństwie i teoretyczny namysł nad nią to temat wielowątkowy, niewątpliwie wymagający współpracy przedstawicieli różnych dziedzin.

Podczas drugiego dnia Konferencji uczestnicy obradowali w ośmiu sekcjach. Była to okazja nie tylko do wysłuchania ciekawych wystąpień, czy poznania wyników najnowszych badań w dziedzinie edukacji, ale również, a może przede wszystkim, okazja do dyskusji w interdyscyplinarnych grupach. Uczestnicy obradowali w następujących sekcjach: I – „Współpraca rodziców z nauczycielami” (sekcję moderowała: dr Katarzyna Sadowska), II – „Dziecko w perspektywie rozwojowej” (dr Anna Ratajczak), III – „Technologiczne wspomaganie uczenia się dziecka” (mgr Joanna Sikorska), IV – „Dzieciocy świat – inspiracje i implikacje

praktyczne” (sekcję moderowały: dr Dobrochna Hildebrandt-Wypych i dr Celina Czech-Włodarczyk), V – „Dziecko w edukacji inkluzyjnej” (prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik), VI – „Społeczny wymiar dzieciństwa” (mgr Paulina Głowacka), VII – „Dziecięca sztuka” (dr Kamila Słupska), VIII – „Nauczyciel jako osoba znacząca w życiu dziecka” (dr Anna Mańkowska).

Sekcja pierwsza była poświęcona współpracy rodziców i nauczycieli. Prelegenci poruszyli tematy związane ze współpracą w środowiskach lokalnych w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych, kompetencji i postaw nauczyciela w kontekście takich przemian społeczno-kulturowych, jak zróżnicowanie kulturowe czy migracja rodzin. Dyskusji zostały poddane nowe techniki i metody, jakie mogą wykorzystać nauczyciele we współpracy i komunikacji z rodzicami, między innymi metody oparte na podejściu skoncentrowanym na rozwiązaniach. Podjęto również namysł nad miejscem rodziców w obszarze edukacji zarówno przedszkolnej, jak i wczesnoszkolnej.

W sekcji drugiej główną osią rozważań była perspektywa rozwojowa dziecka. Wystąpienia dotyczyły jego aktywności muzycznej i twórczej. Dyskutowano nad możliwościami wspierania rozwoju kompetencji twórczych czy muzyczno-ruchowych najmłodszych, a także nad sprawnością językową dziecka i rozwojem dziecięcej seksualności. Kolejnym aspektem omawianym w sekcji był rozwój emocjonalności dziecka i pojawiło się pytanie: jak wspierać kompetencje dziecka (zwłaszcza językowe) w obszarze jego emocjonalności. Mówiono o kształcącym-wychowawczym potencjale uczestnictwa dziecka w gromadzie zuchowej czy w zajęciach artystycznych (muzycznych, plastycznych).

Sekcja dotycząca technologicznego wspomagania uczenia wpisała się we współczesną dyskusję nad wyzwaniem, jakie przed szkołą i rodziną stawia rozwój techniki. Uczestnicy wysłuchali wystąpień odnośnie: nowomediálních narzędzi, które wspomagają proces nauczania i uczenia się; szeroko rozumianego zagadnienia dotyczącego dzieci w świecie mediów i technologii, a także raportu z replikacji eksperymentu Hughesa w warunkach realnych i wirtualnych. Prelegenci w swoich wystąpieniach wskazywali między innymi na Google Earth czy TIK jako narzędzie mogące wspierać rozwój kompetencji poznawczych dziecka i wykorzystywane w procesie uczenia się. Użytecznym pojęciem w kontekście uczenia się poprzez doświadczenie i doświadczanie świata, a także w konstruowaniu wiedzy okazało się pojęcie *qualiów* czy STEM education.

W sekcji czwartej ważną kwestię stanowiły nowe implikacje praktyczne w edukacji, takie jak *outdoor education*, leśne przedszkola, edukacja obywatelska (zwłaszcza edukacja do partycypacji społecznej). Te i inne techniki pozwalają na rozwijanie kompetencji: czytelniczych, poznawczych (pamięć), nauki języków obcych, czy kompetencji związanych z efektywnym, szybszym uczeniem się oraz rozwiązywania zadań tekstowych.

Sekcja piąta została poświęcona zagadnieniom związanym z edukacją inkluzyjną. Prelegenci dyskutowali między innymi o sytuacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w kontekście nauki języków obcych, czy edukacji inkluzyjnej właśnie. Tematem dyskusji była również sytuacja dzieci z niższym niż przeciętny rozwojem intelektualnym w procesie dydaktyczno-wychowawczym.

Uczestnicy mieli okazję wysłuchać referatów poświęconych między innymi: problemowi agresji u chłopców i dziewczynek, uczniom nadpobudliwym psychoruchowo w przestrzeni szkolnej, a także zagadnieniu integracji społecznej dzieci polskich emigrantów w Londynie.

Hasło społeczny wymiar dzieciństwa otwierało dyskusję w sekcji szóstej. Prelegenci prezentowali referaty dotyczące choćby: procesu socjalizacji dzieci i młodzieży na przedmieściach czy w rodzinach z problemem alkoholowym, sytuacji dziecka w rodzinie tworzonej przez małoletnich rodziców w warunkach instytucjonalnych, czy społeczno-kulturowego wymiaru edukacji ponowoczesnej. Dyskusji został poddany również wątek związany z dobrostanem dziecka w perspektywie porównawczej i społecznej percepcji dzieciństwa. Uczestnicy mieli okazję wysłuchać referatu dotyczącego roli i znaczenia zabawek dziecięcych, a także mikrosystemu rodziny i funkcjonowania dziecka w teźże.

Przedostatnia, siódma sekcja poświęcona była w całości sztuce dziecięcej. Zaprezentowano w niej referaty, w których omawiane były choćby: zasoby kultury w edukacji przedszkolnej z perspektywy nauczyciela, wiersze Joanny Kulmowej i świat dziecka w nich przedstawiony, muzyka w edukacji i terapii dzieci – również dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Ważnym aspektem rozważanym w tej sekcji była rola nauczyciela w edukacji plastycznej i muzycznej dziecka. Uczestnicy zwrócili również uwagę na istotę literatury w rozwoju i edukacji.

Sekcja ósma skupiła się wokół nauczyciela jako osoby znaczącej w życiu dziecka. Jej uczestnicy mieli okazję wysłuchać referatów dotyczących między innymi: seniora w roli „nauczyciela” w nieformalnej edukacji w życiu dziecka, pozaszkolnych doświadczeń dziecka i ich waloru edukacyjnego, nauczyciela wobec dziecka z doświadczeniem molestowania seksualnego, czy socjoterapeutów jako nauczycieli wspomagających dziecko i rodzinę w środowisku lokalnym. Dyskusja dotyczyła również problematyki związanej z nauczaniem i rolą nauczyciela w różnych krajach – była okazją do wymiany doświadczeń i perspektyw między specjalistami badającymi problem w Polsce, Hiszpanii, czy Chinach.

Kwietniowa Konferencja „Edukacyjny i społeczny świat dziecka” stanowiła wydarzenie ciekawe, a jako platforma do dyskusji i wymiany poglądów również niezwykle potrzebne. Należy podkreślić, iż była to już czwarta edycja Konferencji, co udowadnia, iż owa problematyka powinna być żywo dyskutowana, a grono specjalistów wciąż stawia sobie nowe pytania i analizuje różne obszary świata dziecka.

Organizatorzy mieli przyjemność gościć naukowców i praktyków z wielu ośrodków naukowych Polski oraz z zagranicy. Na Konferencji wystąpili między innymi prof. dr hab. Renáta Bernátová (Prešovská univerzita v Prešove), mgr Jana Dzurikova (Žilinská univerzita v Žiline), dr Fermín Eduardo García Esteban (University of Zaragoza), natomiast wzięło udział ponad 100 uczestników. Należy zaznaczyć, iż w ramach działań pokonferencyjnych Organizatorzy planują wydanie podręcznika akademickiego zatytułowanego *Pedagogika dziecka*. Uczestnicy Konferencji będą mieli więc możliwość partycypowania w tworzeniu nietypowej, jakkolwiek bardzo użytecznej formy publikacji.